

Megjelen

minden vasárnap.
 Helyesítés: az első évre
 6 frt, fél évre 3 frt,
 három hónap 1 frt. 80 kr.
 Szerkesztő és ki-
 adós hivatal a czeg-
 ledtzei 3. számú kálka-
 házban.

HORTOBÁGY.

Hirdetésdíj:

Negyulasóhos petit sorú
 egyszeri hirdetésnél 5 kr,
 háromszorinál 4 kr, több-
 szorinál vagy nagy ter-
 jedelmű hirdetésnél ár-
 leszámitás.
 Egyes szám ára
 15 kr.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

A gázvilágítás.

Virad, haladjunk.

Az ember a tudományos képzettség s ezen alapuló gondolkodás és kísérletek segítségével kifürkészi a természetben rejő erőket, hogy azokat életbeli kényelme nagyobb mérvben való megszerzésére, jóléte előmozdítását eszközölje, vállalatát kivihetése alkalmazzza. A fűvek, virágok, fák nedveiből készült orvosi szerekkel ápolja, gyógyítja roskadozó testét; a vízből felforralás által kifejlő gőzt mesterséggel felfogja, hogy annak rendkívüli erejét a gőzhajók és gőzkocsik hajtására s oly munkálatok tételére használja, melyekre az emberi s állati erőt ily mérvben összpontosítani s ily gyorsaságot kifejteni lehetetlen; a villanyosság megfoghatlan sebességét arra használja, hogy tudósításait, üzeneteit több száz mérföld távolságra néhány percz alatt a táviradán megküldje.

Az emberi tudományos munkásság és kísérletek által létre jött találmányok egyike a gázvilágítás, melynél az éghető anyagokban p. fában, kőszénben, olajban, szurokban, zsiradékokban levő világító részek mesterségesen kifejtetnek, felfogatnak és bizonyos eszközök segítségével szobák, utcák világítására használnak. Városunkban is nemsokára életbe lép a gázvilágítás, miután a csövek utcainkon már lerakattak s a lámpák nagyjából felállítottak s úgyhiszszük, nem cselekszünk fölösleges dolgot, ha a gázkészítés módjáról nem tudományosan ugyan, hanem parasztos észszel is megérthetőleg pár szót szólnunk, hogy azon polgártársunkat is felvilágosítsuk, ki a csövek lerakását bámulva így nyilatkozott: „mégis furfangos a német, hogy a gyertyát a föld alatt gyújtja meg.“

Mindenki tudja, hogy a fa, gyertya, mécses bele meggyújtva, lánggal, ég; a lángot nem látjuk, míg meg nem gyújtjuk, pedig mindegyikben megvan, nem láng formában ugyan, hanem mint láthatatlan gáz, mely a melegség által fejlék ki azokból s a levegő hozzájárulása szükséges, hogy meggyuljon; azért van, hogy ha a tűz levegőt nem kap, vagy szitjuk, vagy az égő tüzet hamuval befödjük, nem lángol. Hyon meggyulható és világító gáz van minden éghető anyagban; ezen gázt fejtik ki és fűtik fel a fából, kőszénből azáltal, hogy azokat öntött és bezárt vashengerekben alattok tüzelés által izzóvá teszik s ezen izzó állapotban — mivel a bezárt hengerekbe levegő nem juthat, a gázt lángra nem lobbanthatja — a gyulható gáz belőlök kifejlék s a hengerekbe nyuló s egy vízzel telt edényen keresztül menő csöveken vezetetik, hogy meghaladjon s a meghalás által összesűrűdjék. Ezen sűrűből a csövek tovább mennek egy meszes-vízzel töltött edénybe, mely fölről be van zárva, azért, hogy a meszes vízen át buborékokban felszálló gáz azon részektől megtisztuljon, melyek tiszta fényvel égését akadályozná s egyuttal felfogassák annaké, hogy az edény tetejénél kimenő esővön a gázgyűjtő nagy edényekbe — rézlemezektől készült s vízbe felfordított kádakba — jusson, melyekből, miután megteltek, az utcákon szétágazó csövekbe boesáttassék. A gáz könnyűségénél s a gázgyűjtőedények ránehezkedő nyomásánál fogva a függőlegesen menő csövekbe is könnyen felszáll; ezeknek végei csappal vannak elzárva, melynek kinyitásával a kitóduló gáz meggyujtathatik, bezárásával eloltathatik. A bezárt szoba a benne levő nyitva hagyott esővön megtehetik gázzal s ha égő gyertyával meggyulnak, a kifolyt gáz egyszerre meggyulhat s szerencsétlenséget okozhat; ezért a szobákban levő csövek bezárására ügyelni kell. A gázórák — melyeken a gáz átfoly — mesterséges szerkezetükkel fogva megmutatják, hány köbláb gáz megy a gázkészítő-intézetből a városba menő csöveken s mennyi fogy el bizonyos idő alatt egyes épületekben, boltokban.

A gáznak világításra alkalmazását Murdoch nevű angol találta fel 1792-ben; az ő kísérletei következtében sikerült Bulton és Watt gyárát 1798-ban gázzal világítani. Ugyanazon időtájban talált fel Le Bon nevű francia egy készletet, melyvel fából gázt fejtett ki s azzal saját házat világította és melegítette is. Utcák világítására legelőször Londonban 1812-ben s azután Párisban 1815-ben alkalmazták.

A gázvilágítás különösen Angliában annyira elterjedt, hogy a gyárakat nem is említve, még a faházak is gázzal vannak világítva, minék egyik oka kőszénbánya-gazdagságában s abban is rejlik, hogy mint inkább északra fekvő vidéken a téli éjszakák hosszúk. Németországban is alig van nagyobb népességű város, mely gázvilágításnál ne bírna.

Nemcsak a gázvilágítás tekintetében — ami városunk teendőinek nem épen legstürgösbjei közé tartoznék — hanem az ipar és gazdálkodás mezején tett javításokban s

az újabb találmányok által eszközölt tökélyesülésében is, nyugot népei nagyon megelőztek minket; hátramaradásunk okai saját hibánkban, helyzetünkben vagy más viszonyainkban keresendők? nem akarjuk vizsgálni. A vasutak általi könnyebb közlekedésnél fogva, közelebbi egybekötetésbe jötték velünk, iparcikkeiket piacunkra hozzák, ügyességüket értékesítik s haszonnal kamatoztatják; a brüni morva zöldsége már kiállotta a versenyt e czikkben valóban gazdag és olcsó piacunkon, a tiroli káposztagyauló, finomabb szálú káposztát olcsóbban és gyorsabban gyalul czélszerűbb szerkezetű gyalójával, mint a mi káposztagyauló asszonyaink ódszerű nehézkes gyaluikkal; az angolok sőt amerikaiak is eljutottak hozzánk gazdasági gépeikkel, gázvilágításunkat is idegen — Riedinger, Augsburgból — lépteti életbe. És nekünk alig van emberünk, ki gazdasági gépeink működését czélszerűen vezetni vagy azok történéhető hibáit megigazítani tudná.

A kor nyakunkra nőtt szükségletei, szellemi s anyagi tekintetben való jobblétünk érdekei hathatósan intenek minket, hogy a viszonyok által követelt ügyességben, tudományos miveltségben, az ipar kereskedelem gazdászati terén már nem nélkülözhető ismeretekben haladni törekedjünk. Az „István“ gőzmalom-társulat, megértve e tekintetben a kor igényeit, megtette már a lépést e cél felé, midőn a városunkban állítandó reálisokola alapjára tizezer forintot ajándékozott. Karoljuk fel e szép eszmét, segítsük elő, habár filléreinkkel ennek valóítását, mert nagyon virad s ha nem haladjunk: elmaradunk!

Mi a conservatorium?

Conservatoriumnak nevezik, a legelőször Olaszországban keletkezett zeneiskolákat, melyeknek célja a zenét terjeszteni s elősegíteni és tisztaságában fenntartani. Résztart a régebbi időkben tett kegyes alapítványokból, — melyek eleinte gyakran kórházakkal is voltak egybekapcsolva, — részint pedig gazdag magán egyének adakozásaiból tartatnak fen. A növendékek, fiúk, mint a leányok, szabad lakást, ételmezést, ruházatot kapnak és oktatást nyernek, részint az éneklésben, részint valamely hangszeren. Fizetésért is vétetnek föl növendékek. Nápolyban három conservatorium volt, finövendékek, — Velenczében pedig négy: leányok számára. Leghíresebb volt amazok között a Santa-Maria di Loreto, mely 1657-ben alapított. Leo, Durante, Scarlatti és Porpora, tanárok voltak ez intézetben; Piccini, Sacchini, Guglielmi, Antossi, Paisiello, oktatást nyertek abban. Loretoiban rendszeren kétszázon fölülrugott a növendékek száma. Fölvetettek pedig kevés kivétellel 8—10 éves korukban. Az idő, meddig a növendékek az intézetben maradni köteleztettek: nyolc év volt határozva. Ha azonban képességet nem vettek bennük észre, csakhamar elbocsáttattak — A velenczei leány-conservatoriumok, csaknem hasonló módon valának rendezve. — Nápolyban jelenleg csak egy conservatorium van, mely 1818-ban az előbb San-Sebastiano apáczakolostorban állítottott föl és realcollegio di musica (elemi zene-iskola) novet kapott. Új, nagyiszert conservatorium állítottott föl 1808-ban Milanóban az akkori alkirály által. Franciaországban énekeseket képező iskola szükségesültevé, az első zenede 1784-ben állítottott föl: Ecole royal de chant et de déclamation (királyi ének- és szavalási iskola) ezim alatt, de csak a forradalom idején fejlődhetett ki nagyobb jelentőségre, midőn a convent hadteste, hangszerezőszekben nagy hiányt szenvedvén, 1795. november havában a nemzeti zeneművészet (Institution national de musique) föllállítására elrendeltetett, mely 1796-ban újból rendeztetvén: Conservatoire novet kapott. Az évi kiadás 240,000 frankra, a tanárok száma 115-re a növendékeké pedig — mind a fiúké, mind a leányoké — 600-ra határozottott. De midőn 1802-ben az intézet költségvetése 100,000 frankra leszállítottott, ugy a tanárok, mint a növendékek számát is korlátozni kellett.

Az oktatás két részre oszlott, a zene és szavalás kiképzésére, miközben a színházra különös tekintet fordítottott. A kitünőbb tanárok közül, minők az intézetben folytonosan találtak, megnevezzük: Gossee, Mehul Garat, Cherubini és Paer tanárokat. A conservatorium egyszerűen minden művelt zenekedvelő gyűlhelye is s a növendékek nyilvános gyakorlatai, a legfényesebb hangversenyek közé tartoztak Párisban. Azon elemi-könyvek vagy ugynevezett tanrendszerek, melyeket a conservatorium minden tanszakra kiadott: egész Európában ismeretesek és behozvák. Olaszországban és Párison kívül van conservatorium Varsóban, Prágában és Bécsben, mely utóbbi 1816-ban az osztrák császári állam-zenekaratók-egylete által alapítottott s 1818-ig báró Lanny vezetésé alatt állott, Fischhof adatván mellé zeneigazgatóul. Az 1818-tól 1850-ig tartott zavaros időkben bezártott az intézet és 1851-ben nyitottott meg ismét Fischhof vezetésé alatt. A Lipcsében 1842-ben Mendelssohn-Bartholdy felügyelete alatt alapított conservatorium, legnagyobb befolyással bír jelenleg egész Németországban, részint az abban alkalmazott tanárok jelossége általánában a zene magas állása miatt Lipcsében, részint azon nagy részvét következtében, melylyel a művelt közönség a művészet iránt oly nagy mértékben viseltetik. — Kölnben 1849-ben az ott alkalmazott kar-

mester Hiller Ferdinánd által hasonlóan zeneiskola állítottott föl, mely növendékeit főképen a rajnamellékről kapja s eddig szép gyarapodásnak örvend. A kölni és lipcsei intézetek csak kevés segédelmet kapnak az államtól, főleg a növendékek által fizetett tandíjakkal könnyelenek magukat fenntartani, azért nem elegendők pénzeszközök arra, hogy minden hangszerre külön tanárok alkalmaztassanak. Ez intézetekben főképen csak üszhangzattan, ellenpontok és alaktan, zongora-, orgona- és hegedűjáték s végre ének és szavalás tanítatik. A Münchenben, Hauszer igazgatósága alatt álló conservatorium, csak az énektanítással foglalkozik; valamint a Berlinben létező énekiskola is.

A pesti zenedéről alkalmunk leendő máskor szólni s most csak azon reményünket fejezzük meg ki, hogy az elő sorolt jeles intézetek nyomdokát követni s eredményt is mutatni, lassankint-velekedve az ellene többfelől tornyosuló bajokat, e halvélelmeket, az 1862-ben megnyitott debreczeni zenedének is, időfolytával sikerülnie.

DEBRECZENI HIRMONDÓ.

** A berettyó-érszabályozási debreczeni társulat f. évi december hó 3-kán tartja közgyűlését Debreczenben a városház nagy teremében.

** A takarékpénztár f. hó 21-iki választm. ülésében a helybeli sirkertek díszítése s földmunkálatára s napszámok fizetésére az „István“ gőzmalom-társulathoz hasonlólag, 500 frtot ajánlott föl.

— A helyben alakulandó alföldi izraelita földmívelést, ipart és nehéz mesterségeket terjesztő egyesület amnyi részvétre talált, hogy az alapítók száma már is 500-ra emelkedett. Az ideigl. választmány jövő decemberhó 6-kán délután 3 órakor a Lusztig-féle szállodában az alapszabályok előterjesztése végett közgyűlést rendezend, melyre minden e célt pártoló meghívatik.

— Folyó hó 21-kén szép számú társaság sereglett össze városunkból s a távolabb helyekről a „Vinyó“-nál azon agárversenyre, melyre a bihari veterán agarász, testvéreit hírlapilag fölhívta. 29-én löhátón s többen szerkerek jelentek meg. Ez alkalommal a kihívó, tiszta magyar Nadányi-faj agarával, Reesky András „Csipke“ angol vegyítékű agara versenyzett 3 nyulon; a negyedikre a „Dána“ egyedül futott s azt maga fogta el.

Miután az összejött társaság a veterán agarász barátaitól s tisztelőiből állott, ezen körülmény folytán e verseny ment volt a vetélkedés azon élesebb színezetétől, mely az agárversenyeknél oly gyakran tapasztalható, — ugyanez okból a verseny eldöntése is barátságos uton történt meg, — annyivalinkább, mivel annak, a felhívási feltételek értelmében nem bírói szavazatok többségén, hanem a két versenyző heismerésén kelle alapulni. — Nadányi Imre belenyugodott abba, hogy a „Csipke“ az első — közbevételleg mondva — ritka hatalmas nyulon magát jobban viselte. Az agarászatnak ily módon bevégezto után a társaság mindazon tagjai, kik a városba bejöttek, a „fehérlő“ szállodánál társas ebédre gyűltek össze, hol is a legszívelyesebb társalgás közben, a vatoran agarász hosszú ólotere pohár ártítottott; egyszersemind egyhangulag oltatározottott, hogy tiszteletére s 50 éves agarász-jubiläumának emlékköré, jövő évi nov. 21-én az összes jelenvolt társaság ily barátságos agarászatra ismét összejövend.

** Miután a jelen évi száraz időjárás azon tapasztalásra vezetett, hogy hazánkban mint leginkább gazdaszattal foglalkozó országban csak egyetlen terméketlen esztendő is inséges állapotot eredményezhet s temérdek bajt szállhat, mintán továbbá feltételezhető, hogy hasonló száraz vagy tulnedves szintén szakséget előidéző esztendők jöhetnek; ez okból a helybeli kereskedelmi és iparkamara f. hó 21-én kelt feliratában, halaszthatatlan szükségesnek véle-ményezte, hogy addig is míg a hazai törvényhozás a megyei magtárak felállítására iránt az egész országra kihatólag intézkedik, a nagymélt. magyar kir. helytartótanács utasítása folytán a megyék kormányzói oda hatnának, miszerint a községek — bármely kis alappal is — késedelem nélkül takarékmagtárt álltanának, mely czélszerű utasítás és lelkiismeretes kezelés mellett rövid idő alatt szép eredményt mutatva fel s jöhető balsors esetében a kisebb birtokos, különösen pedig a szegényebb sorsu lakosság kimondhatlan hasznára ezáltal az egész haza javára szolgálva, sőt emellett a tiszta jövedelem egyrésze közszé- lokra, jelesül az annyira elhanyagolt népművelés, illetőleg iskoláztatás előmozdítására fordíthatatának.

A községi takarékmagtárakra vonatkozó alapszabályzat vagy utasítás főbb pontjait az e tekintetben leginkább szakértő országos magyar gazdasági egyesület, vagy ott ahol léteznek a vidéki gazdasági egyesületek dolgoznák ki, mely utasítást a takarékmagtárak felállítását eszkö-

Melléklet: Jegyzőkönyv. egy — Debreczen városba vezetendő hajó-csatorna létesítése tárgyában.

zolni kívánó községek — helyi viszonyaikhoz idomítva — hasznosan felhasználhatók.

** Ugyanazon kamara a Csanádmegyében fekvő s 2800 lakost számláló, termékeny határu Földeák községben az ottani r. cath. lelkész indítványára — csupán búzakészletre — tervezett takarékmagtárnak a nmélt. helytartótanácsától tüzetes megbirálás végett hozzá leküldött, azonban itten czélszerűnek nem talált alapszabálya helyett, az ottani viszonyokra tekintettel rendszeres utasítást készítet s terjesztett fel. Azon reményben, hogy a takarékmagtárt állítani törekvő vidékbeli kisebb községeknek jó szolgálatot teszünk, tájékozhatásuk végett közöljük az említett utasítást, azon megjegyzéssel azonban, hogy az, az említett község helyi viszonyaihoz van alkalmazva, miért is abban a magtár felépítéséről — melyet a község teljesít — említés nincsen.

** Csátary István és Szathmári Mihály helybeli szücsmeztetek, — kik, — mint lapunkban nemrég említve volt — a francia trónörökös számára csinos festett bundát s báránnyőr-kucsmát küldtek, — a kézbesítésre felkért francia követségtől levelet kaptak, melyben, amidőn nevezett követség a diszes művek feletti elismerését nyilvánítá, egyszersmind azoknak mihamarabb helyreállítását örömmel teljesíteni ígérte.

** A kövezet-vám közelebb Debreczennek is engedélyeztetett.

** A városunk birtokához tartozó ohati pusztá, mely 8326 1/3 holdnyi tért foglal magában, e hó 9-én tartott másodikzi árverés alkalmával 12 évre adatott ki haszonbérbe, adómentesen, 1600 □ öles holdjával számítva holdankint 3 frt 46 1/4 krjával. E szép pusztá igen jó szántó- és legelőföldből áll s czélszerű gazdasági épületekkel van ellátva.

** Balázs Kálmán jelenleg Königsbergben (Poroszország) időzők társulatával, hol mult pénteken adta első hangversenyét, melyről az ottani lap nagyilekkesedéssel ír s különösen a „Dunánan négyes“-t említi, mint amely a poroszokat oly rendkívül elbájolta.

** A debr. főiskolai szolgálatulók közül összesen 153 nyer élelmezést s csupán 15-en vannak még, kik e jótéteményben nem részesülnek; azonban hiszszük, hogy városunknak lelkes polgárai közül akadni fognak, kik e segélyezésben nem részesülő tanulók sorsán is könnyitendek.

** Reszler István ur — f. hó 21-kén szerkesztőségünkhez intézett levelében tudatja, mikép Győrött még 18 előadásra nyitott bérletet, melynek bevégezése után Debreczenbe térend társulatával vissza, s reméli, hogy minden igénynek a lehetőségig teljes kielégítése által, magát és társulatát a közönség további kegyeire érdemessé fogja tenni.

— Tisztelettel kérem azon főméltságu, főtisztelendő és tekintetes uraságokat, kiket a debreczeni zenede gyarapítása céljából levélbe zárt fölhívással választmányunk nevében alázatosan megkerestünk, hogy az aláírási íveket, posta fordultával a debreczeni zenecgyelet elnökségéhez bármily eredménnyel visszajuttatni méltóztassanak.

Farkas Ferenc
a debreczeni zenecgyelet elnöke.

** A kertészgazdáltsági csarnokban a közelebbi napokban izeltettek: 1.) Esztergomból, t. Walter János ur természetese: Charactere-reinette, középnyag, körtealakú, bőre sárga s barna hálozatos kelyhe mély, husa fehér, puha; — gyenge savanyú ízű; — méltó a tenyésztésre. — Sárga calvil; igen szép fehérsárga bőrrel s nagy bordákkal; kelyhe mély, husa fehér; savanykás ízű, — nem oly jó mint szép. — Arany popping; kisebbszerű, a közönséges sárga kormos almához hasonló; bőre aprópettyes, sárga, husa fehér; kitűnő jó, édes. — Hollandiai arany reinette; középnyag, bőre sárga, napos oldalán piros vonalakkal s apró kipattogzással, husa fehér és jó savanykás ízű. — Piros téli málna-alma, középnyag, kissé laposdad, gyenge piros, jó fűszeres ízű. — Francia nemes reinette; középnyag, szabályos külsővel, aprópettyes, sárga színű, husa fehér, gyöngén savanykás, igen jóízű. — 2.) Debreczenből kert, egyetemi kerti termény: angol arany parmon; ismeretes szépsége, jóságá eléggé ajánlja. — Clervoireinette; laposdad, alapszíne zöld, pettyes, igen jó. — Fűszerreinette; középnyag, alapszíne fehér, melyen pirosság ömlik el s apró piros pontocskákkal teljes; igen jó, sajátságos fűszeres ízű. — Hardepoint téli vajkörte; egészen lapos, középnyag; tuléretlen is jónak találtatott. — Bordás körte; kisebbszerű, erős prjellegzi, kissé gerzedes; szára hosszú. Sajátos, finom dinnyeizű és illatú; a legkitűnőbb. — 3.) t. Kis Lajos ur terménye: Anisz-alma; laposdad, alapszíne átlászó fehér, kelyhe mély, alakja reinettet imertető, husa fehér, gyenge savanyú, kellemes ízű. — t. Nemes Kálmán ur kiállítására; rotek-körte; középnyag, szabályos körtealak, kurta vastag szárral; alapszíne sűrűn pontozott finom fehér, egészen a bergamotte színében; husa fehér, olvadó; igazi muskotályiz és illatú; a legkitűnőbb jóságú s teljesen ellentétben áll a rotek-körte nével. — 4.) t. Szabó Ferencné assz. és Csátary vegyes aszalványai: mind szépek s jók; legkitűnőbbek előbbítől a lapított körte; utóbbítól, a már országos kitüntetésekben részesült óránye-aszalvány. — 5.) Kötajról t. Ibrányi Zeigmond ur borából; Mádon termelt négyputtonos 1857. évi asszu; nem annyira édessége, mint zamójánál s erejénél fogva igen kitűnő. — 1862. évi kétputtonos asszu bor; kellemesen meglepő benne a négyputtonos asszunál sem mindig található bő cukortartalom, mely a késői (nov. 12.) szűrésnek tulajdonítatik. — 1862. évi főtt úrmos; a benne rejő kellem, fölülál minden számitáson. — 6.) Diószegről t. Volfart Józef urtól 1857, 1858 és 1862-ik évi borkarborok; mind igen kitűnők, kivált az utóbbi annyira, hogy megérdemlend az „ermellék dícsősége“ nevet. — 7.) Mádról t. Bohmiz Sándor urtól: 1862. évi muskotály-asszabor;

benne illat és erő párosulva van; lelkesítő hatást gyakorol az izelőre s a finom asszaborok „netovább“-jának bátran mondható.

VIDÉK.

— Herczeg Esterházy Pálnak, a Bihar vármegye szalontai járásában fekvő Oláh-Szentmiklós községe ellen folytatott legelő elkülönítési perében, folyó november hó 21-kén hitelesítettén meg a térkép az alispáni bíróság által: ez alkalommal a hercegi meghatalmazott tanácsos Mészáros Károly ur közbejöttével oly urbéri örökös egyezés készült, melyszerint ő hercegsége a volt földes ur, a helység alatt levő majd 300 holdnyi erdőterületének cserébe tett átengedése mellett saját illetőségét az Atyás-Radvány és ugrai széleken egytagban vevén ki 1100 □ ölével számított 1300 holdban, ebből a helybeli ó hitű egyház szükségére 34, — a községjegyzői állomás javítására és a község egyéb szükségeire pedig 16, — összesen tehát 50 holdat adományozott.

□ A szabolcsmegyei takarékpénztár N. Kállóban már teljesen megalakult. Elnök: Somossy Ignác; alelnök: Kállay Ákos; igazgató: Ferenczy Lajos; gondnok: Bleuer Miklós; titkár: Kállay Adolf; ügyvéd: Tokaji Nagy Lajos. Az alapszabályok végleges jóváhagyás mellett a főkörmányszékhez már felterjeszték.

□ Mult vasárnap N. Kállóban műkedvelők által színi előadás rendeztetett az inségesek javára. A tisztajövedelem 310 frtra ment. Közreműködtek: Rózsa — Kállay Hermin, Okolicsányi Etelka, Bónis Mária urhölgyek s Jarmy Ödön, Kállay Albert, Korányi Miklós, Szentimrey Kálmán urak. Adatott a „8-ik pont“ és a „esésze thea“.

— Másnap pedig a szabolcsi agarások adtak bált, mely a megyei szülőköröknek 170 frtot jövedelmezett.

** A felső-tiszavidéki gazdasági egyesület sorsjáték rendezésére nyert engedélyt, melynek nyereségeit kertészeti eszközök s gazdasági gépek képezendik. Egy sorsjegy ára 50 kr lesz.

** A berettyószabályozási munkálatok, különösen az alsó osztálynál, e hó 12-kén nagy erélylyel kezdettek meg. Naponkint 2—3000 ember nyer élelmet e munkálatok által, melyek remélhetőleg még ez év végén be is végeztenek.

** Ótomány községben (Biharm.) e napokban marhavész ütött ki. Eddigelé állítólag 40 darab esett el s számos beteg marha van orvoslás alatt.

** Mihályfalván — mint levelezőnk tudatja — e hó 13-kán tűz ütött ki, mely alkalommal egy közbirtokosnak több szekér szénája s szalmája esett a lángok áldozatul. Hogy a vész nem terjedt tovább: egyedül az oltók erélyes buzgalmánál s részben a csendes és ködös időnek tulajdonítható.

** Ugyancsak Mihályfalván e hó 15-én a szülői gondatlanság s hanyag vigyázatlanságnak egy 8 hónapos kisdéd esett áldozatul. Egy szegény család-ak búlesőben alvó kisdede magára hagyatván, a nyitva hagyott ajtón egy sertés ment be a szobába, mely a gyermek fejét annyira összerágta, hogy amidőn a szülők észrevették, már élettelen, összemarczongott holttetemre találtak. Vajha az ily s ehez hasonló gyászos példák a szülőket, gyermekeik körüli lelkiismeretes gondoskodásra felindítanak.

Egy pohár obajtása.

Nának vagyok szánya, — őszintén megvallom, —
Mert a férfikortyot nem örömet hallom:

Azért, ha férfiak jutok birtokába.
Adj engem egy deli szép bölgynek markába.
Krisztálytisza ajkam rózsaszáj esőköly,
Oly rózsaszáj, melynek édes a mosolyja.

Nem élvezet? ha egy szép hölgy kimerülten,
Szemei opodva, keble fölhevülten
Felém közeledik, s vágó pillanattal
Ragyogó szemekben égő villanattal
Kacsu derekamát gyöngén átűli,
S ajkam esőkölyöm évezetét leli.
A hűsítő ital mely vígan ömledez
Ekkor, s gyöngysorain mily bájlón eseredez.

Vagy ha aranyedű buzog, forr ölemben,
S egy szerelmes deli nő van közelemben:
Kedvesére gondol, epedve néz felém.
S pirulva leheli szivszálgalmát belém.
Mily szép, midőn égre emelt szép szemében
Köny ragyog, — s magásra tartva kis kezében —
Mily fölséges! — s ekkor legnagyobb bálalmán,
Ha szent hazájáért őrít tartalman.

Uröm! hű leány légy szeretett honomban,
Ha nem! — — szétporlani fogok bánatomban.

Kadarecsy.

Délelti csemegek.

A tízforintos predikáció.

Volt Debreczennek e század elején egy igen kedvelt lelkésze F—y, kinek halotti predikációi oly kedvesek voltak, hogy azon család, melynek elhunytja felett ő tartta gyászbeszédet, a keneteljes szavak által már félig vigasz-

talva volt a veszteség felett, — s háláérzettel küldé be a 10 frtot, mint a halotti predikációért járt összeget. Egyszer azonban a venerabile consistorium azt hozta egy határozatában, hogy jövőre az addig szokásos 10 frt helyett, csak hat forint járand egy halotti predikációért. F—y nem szolt semmit e reánézve sérelmes határozatra; azonban midőn az egyházi a halotti predikációért a 6 frtot F—ynak bevitte, ez tűzbe jött s igyszolt: „ez kevés; még 4 frt hiányzik!“ — Hiába mondta az egyházi, hogy a ven. consistorium annyiban állapítá meg, mivel sokalta a 10 frtot. Mit!... sokalja! csattan fel az önértetében magát megsértettnek érzett lelkész. „Mond meg fiam a venerabile consistoriumnak, hogy akármit hártázt, 6 frtért nem adhatom... magamnak is annyiban van... s egy szó mint száz: tiz forint on alul nem adom a predikációm!“ — F—y predikációjának azontul is meg volt a régi rendes árkelete; értéke felebb szállhatott ugyan, de alább soha.

Királyi ajándok.

Annyira takarékos, azót fősvény volt Frigyes Vilmos porosz király, hogy az asztalralavól mindenkitől szívesen fogadta; különösen szeretett, ha hallal, osztrigával Magdeburg, Minden, Wesel városok látták el. Az ezeket átadó szolgálak, nem igen kaptak fáradságukért fejedelmi ajándékot; egy tonna osztrigaért egyszer egy kereskedőtanoncznak 8 garast adott serre. Örömmel vette Fr. Vilmos azt is, ha meghitták ebédre, vacsorára; sokszor maga is ajánlotta magát s ekkor megmondá ugyan, hogy ne legyen semmi pazarlás, de azért jólesett neki, ha az asztalon tengeri halakat, straszburgi pástétomot s oly étkeket látott, melyek saját asztalán nem gyakran fordultak elő. Így ajánlá magát egyszer egyik tábornokánál, — kit fősvénynek ismert, — vendégül. Ez szabadkozott, hogy nem tart konyhát; a király azonban ajánlá hogy hozasson a vendéglőből. Kétféle vendéggel jelent meg ő felsége, mint a tábornok várta. Az ebéd jó volt s a király, elégtelenségét fejezte ki. Most behitta a tábornok a vendéglőt s kérdezé mi az ebéd ára egy személytől: „a boron kívül egy forint“, felelé ez. „Itt van 2 frt magamért s vendégemért a királyért“ — mondá a tábornok, — „a többi urak, kiket nem hittam, magok tognak fizetni.“ — „Ez finomul van“ — szolt a király, „én azt hittem, hogy a tábornokot rántom be sime ő luzott be engemet“ — s az egész ebédet kifizette.

K.

KÖZÜGYEK.

** A magyar erdőszereti egyesületnek módosított alapszabályai a legfelsőbb jóváhagyást megnyerték.

** A megboldogult Radó János összes hagyatékának végrendeleti örökösévé az orsz. m. gazdasági egyesületet nevezte. A hagyatékhoz tartozó díszgyűjteményben 800 akónyi érmelkei bor is találtatván, ennek becsértéke 15,850 o. é. frt, mi 20 ezerre is fölemelhető.

○ A csongrádmegyei gazdasági egyesület e hó 30-kán Szegeden tisztválasztó közgyűlést tartand.

○ A jászszámban a munkaképtelen inségesek számára tápintézeteket állítanak föl.

○ A kassai jogakadémia tanulói, magok közt segélyegyletet alakítottak.

** A belga zálogbanktól következő inséges községek nyertek 20 évi törlesztésre kölcsönt: Basahid, Bessenova, Csongrád, Kis-Szentmiklós, Kun-Szentmárton, Nagy-Kikinda, Petroman, Rékas, Székesút, Székudvar, Török-Szentmiklós és Zsebely. A kölcsönvett összegek mintegy másfél millió frankra mennek.

— A magyarországi keresk. és iparkamaráknak meghagyatott, hogy tisztán kereskedelmi ügyekben ezontul ne a helytartótanácshoz, hanem a es. k. keresk. miniszteriumhoz forduljanak. A helytartótanács részére csak a kamrák belszozerzetet, választásait s gazdaságát illető ügyek tartatnak fel.

— A bukaresti „Hunnia“ magyar egyesület, az alföldi szülőkörök számára f. hó 11-kén tartott közgyűlésén 283 piastert gyűjtött.

** Léván f. hó 6-kán az alföldiek javára műkedvelői hangverseny és sorsjátékkal egybekapcsolat bál rendeztetett, mely 3300 frtot jövedelmezett.

Utasítás

a csanádmegyei Földeák községi takarékmagtár felállítására s fenntartására.

I. A takarékmagtár célja.

1, kölcsön-buzával segíteni aratásig az egyes lakosokat.

2, a keresetre képtelen vagyontalan s pártolásra érdemes községi tagoknak az évi jövedelemből segédelmet nyújtani.

3, a felesleg jövedelmek közvetlen a népnevelés, illetőleg az iskoláztatás előmozdítására fordítása, — melynek, iskolák jókarbantartására, segélynyújtás, iskolai tanszerek szerzése, szegényebb soru tanulók taníttatása és jutalmazása.

4, a bekövetkehető drágaság vagy szükség idején a szegény osztályu népnek segítése.

II. A takarékmagtár alapja s növekedési forrása.

1. A község részéről első évben legalább 20 mérő buza.
2. egyes lakosok, volt földesuraság s bérlők által önként minden visszakövetelésről lemondás mellett kegyeletesen felajánlott pénz- vagy buzamennyiség, mely esetben a pénz is buzavételre fordíttassék.
3. a magtár részére, annak gyarapodása végett kamat nélkül nyújtandó kölcsön, mely 4 év múlva adatik vissza.
4. a kölcsön kiadott buza tőkésítendő kamatja.

III. Felügyeleti s kezelés.

1. A földesúri takarékmagtár a községi vagyontól elkülönítve külön számadás mellett kezeltek s egy 12 tagú bizottmány felügyelete alá helyeztetik.
2. ezen felügyelő-bizottmány áll a helybeli r. kath. lelkészből mint elnökből, a községbírájából mint alelnökből, a községi jegyzőből, tanítókból, 3 esküdtszék s 5 bizalmi községi tagból, a bizalmi tagok azon lakosok közül választandók, kik legalább 2 mérő buzát ajándékoztak.
3. végzészotalra legalább 8 tag jelenléte kívánatik, egyforma szavazásnál az elnök szava dönt.
4. a felügyelő bizottmányt illeti a készlet jóvelmezése, tehát a kölcsönadás elrendelése, idővel könyöradománynyújtás, a feleslegnek a kitűzött célra miként fordíttatása iránti lelkiismeretes intézkedés, továbbá a magtárnak számoltatása, véletlen vizsgálatás, szóval a takarékmagtár érdekében szükséges rendelkezés, nemkülönben ezen utasításnak a tapasztalás folytán kívánatosnak mutatkozó változtatása iránti javallattétel.

5. míg a magtár tőkéje 500 mérőre nem szaporodik, a kamat semmi másra fel nem használható. — Ha a magtár tőkéje 500 mérőre növekszik: a kamat $\frac{1}{4}$ -ig az I. 2. pont alatti célra adható, $\frac{3}{4}$ -e azonban tőkéhez csatolandó. Ha pedig a magtár tőkéje a 1200 mérőt eléri, az tovább nem szaporítható, hanem az évi kamat az I. 2. és pontok alatti célokra fordítandó, — magától értetvény, hogy rendkívüli szükség idején az I. 4. pont alatti cél időközben is figyelembe veendő.

6. nehogy a takarékmagtár véletlen elemi csapás miatt üresen maradjon: az összes tőkének $\frac{1}{3}$ -a az év május végéig ki nem kölcsönözhető — s ha ezen időpontban általános szárazság mutatkozik, az említett $\frac{1}{3}$ érintetlenül marad, ha jótérmeire vagy arra van kilátás, hogy a kölcsönzők aratás után, legkésőbb október végéig kölcsöneiket a kamattal együtt megtéríthetik, a kikölcsönzés a feltartott $\frac{1}{3}$ -ra is folytatható, — ha pedig jótérmeire reményben a május végéig meglevő készlet aratásig ki nem kölcsönözöttetik s a megmaradt buzakészlet változtatása célszerűnek mutatkozik, akkor a magtárban maradt összes készlet aratás előtt — amidőn a buzának rendszeren magasabb ára van, — eladható s a bejövő pénzből ismét friss buza vásárlandó; — köteles lévén a felügyelő-bizottmány előleges intézkedés folytán oda munkálni, hogy az eladott mennyiség a bejövő pénzből helyreépíthetőség, sőt ha sikerül, az olcsóbb vásárlással szaporíttassék is.

IV. Magtárnok.

1. a takarékmagtárt kezeli egy, vagyonában kellő biztosítást nyújtó s nemcsak bészletével de vagyonával is felelős községi esküdt, kit a felügyelő-bizottmány választ, az ellenzár kérését a községi bírő őrzi.
2. a magtárnok a felügyelő-bizottmánytól nyert írásbeli utalványra — mit az elnök, vagy akadályoztatása esetében az alelnök és jegyző ír alá — tesz bevételt és kiadást.
3. minden év október végéig a kiadott kölcsönt és kamatokat beveszi.
4. naptári évnegyedenként a magtár állásáról kimutatást, évenként pedig december végével közzéadott okmányolt évi számadást tartozik a felügyelő-bizottmányhoz adni.
5. a készlet-buzát évenként egyszer a felügyelő-bizottmány utasítása szerint megrostáltatja, a midőn a deperditá feljegyzendő, a buzaalj pedig a magtár javára eladandó.
6. a magtárnok, míg a takarékmagtár tőkéje 1200 mérőre nem szaporodik, nem díjaztatik, 200—400 mérőig 10 frt, 400—600-ig 15 frt, 600—800-ig 20 frt, 800—1000-ig 30 frt, 1000—1200-ig 40 frt évi jutalomtan részesül, — mely a magtár jövedelméből fizetendő.

V. Kölcsön.

1. az 1864-dik évtől kezdve naptári év számatattik.
2. kikölcsönzendő mennyiségnél a minimum 1 véka, a maximumot a körülmények határozzák.
3. míg a takarékmagtár 500 mérő alappal nem bír, a kamat vagy járulék $\frac{1}{4}$ -ben vagy is egy véka után 10 itczében állapíttatik meg, ha pedig az 500 mérő alapot vagy tőkét eléri: attól kezdve a kikölcsönzött mennyiségtől $\frac{1}{4}$ kamat — illetőleg a kitűzött átvös ezél nevelésére szolgáló járulék — veendő.
4. a kikölcsönzendő buzáért a kamat egész övre szedendő be, — még pedig tiszta, száraz, rostált, zsuzsok nélküli s nem dolhos minőségben.
5. kintlévő kölcsönök és kamatok ugyanazon év október végéig behajtandók és tőkésítendőek.
6. figyelemre méltó körülmények miatt nem fizethetés esetében, például szárazság, jégverés stb. esetében a

kamat ugyan behajtandó, azonban a tőkéről új kötvény veendő.

7. minden kölcsön bármily rendű és rangú lakosnak előre megállapítandó szabályszerű kötvény mellett, egy kellő biztosságot nyújtó s készfizeseti jótállást vállaló ottani lakos kezessége mellett s csak Földeák községbelinek adatik.

8. kölcsönzők, kezesek alávetik magukat a Földeák községe politikai uton eszközzendő végrehajtásának.

9. a kölcsönt, szóbeli folyamodásra a felügyelő bizottmány rendeli el, a szabályszerűleg kiállított kötvényt ugyanaz veszi át s a megrendelt mennyiségről utalványt ad, mely a magtárnoknak kézbesítendő.

10. mértékül az alsó ausztriai mérő szolgálend, mely két vékát tesz, egy véka 40 alsó ausztriai itcze.

11. kölcsönt nem kapnak, kik rendszeren nem fizetvén, tőlök a kölcsön vagy kamat már egyizben végrehajtás után vétetett be.

Irodalmi s művészeti mozzanatok.

(Beküldetett.) „Hajnal”, arcképekkel s életrajzokkal díszített naptár, az 1864-ik szűkösvre. Szerkeszté s kiadta Sarkady István. Ára 1 frt 50 kr. Diszkutésben 2 frt o. é.

** A közelebb Pesten színrekerült „debreczeni bíró” című új dalm — mint a lapok írják — nem nagy tetszésnek örvendhetett.

EGYVELEG.

— A gyomai postamesterről, ki magát e napokban meglátta s kiról azt írták a lapok, hogy az általa kezelt hivatalban 2000 frtnyi sikkasztás nyomába jöttek, most Gyomáról helyreigazítólag jelentik, hogy igaz ugyan, hogy Sz. P. gyomai volt postamester e hó 4-kén a debreczeni pályaudvar közelében két árva és özvegy mély fájdalomra magát szíven, nem főbe lötte, de a közlemény azon része, mely szerint 2000 frt elsikkasztásával vádoltatott, alaptalan, mivel a nevezett hátrahagyott nyilatkozata szerint őt, egy a balkezén szivargyutacs égetése által támadt kínzó sebfájdalom határozta el az öngyilkosságra. A sikkasztás vádját tehát nem áll. Sz. P., mielőtt e lépésre magát elhatározta, a postaigazgatóságot a netalán felmerülhető hiányok megtérítéséről jelzálólag biztosította.

— Gr. Forgács kancellár ur — mint a „P. H.” írja — e hó 19-kén adott lakomáján, a magyar országgyűlés mielőbbi megalakultára mondott áldomást.

** Angolországban már régebben 10 ezer font sterlinget tüztek ki díjok kanacsakára, melynek három színe van, de a természetnek ily tűneményt eddig fölmutatni nem sikerült. Az „erdélyi posta” cz. újság azonban arról értesül, hogy Kolozsváron valaki ily macskát fedezett föl s pályáznai akar vele.

** Bécsben „általános kutyaujság” indul közelebb meg. Egyébiránt nem ez lenne az első kutyaujság, mint a „Független” értesül.

— Mint a pesti lapok írják, Hódmező-vásárhelyen egy finánczot erősen megkötözve, kutba dobtak.

* Az első magyar gőzhajózási vállalat Pest és Győr közötti közlekedését ez idei idényre nézve folyó hó 23-án megszüntette.

— E napokban a királyi táblán egy oly perben hoztak ítéletet, mely maholnap százszentendős lesz. A pert Bosztercebánya 1769-ben kezdte a kamara ellen.

** Hollósy Kornélia közelebb Losoncban s R. Szombaton hangversenyezett, honnan Miskolcra rándul. Losoncz második hangversenye jövedelmét 121 frt 72 krt az ottani óvoda és közkönyvtár kapta ajándékba. R. Szombaton főlklyásonzóval tisztelték meg.

— Solnecz- és Kőrömbányáról pár nap előtt az éjszakai vasuton számtalan hordócskákban 80,000 egylet tallért szállítottak Bécsbe.

* A m. kir. helytartóságnál, a legutóbbi kimutatás szerint, az inségügyben magán adakozásokból eddigelő begyűlt: 230,243 frt 9 kr., 142 arany, 6 db. két forintos tallér, 22 frt 73 kr. ezüstben és 11 huszas.

* A régibb alakú postabélyegek és bélyeges levélborítékok, felsőbb rendelkezés szerint még 1864. februárius végéig használhatók.

* A gyulai tanács naponként 300 szűkölködőt láttat el kenyérral, azonban az ily segélyzettek száma nem sokára 600-ra fog emelkedni. Hogy a hatóság ezt annál inkább tehesse, a gróf Weuckheim-család e célra 1000 forintot adományozott.

Hasznos tudnivalók.

* Miképlehet az állati hólyagot borítékokra alkalmazni? — A hólyagot mindenelőtt meggyűzbe kell mártanunk s megszáritás után zsírédényvel (Glycerin) megnedvesítenünk. Az e módon elkészített hólyag igen alkalmas és többször használható, emellett az üveget, minden hozzátapadás nélkül légmentesen elzárja.

* A kalmus-gyökér alkalmazása a rovarok elűzése s a növénygyűjtemények megóvására. Mint más régibb természetbuzárok és utazók elbeszéléseiből tudjuk China és Japanban a kalmus-gyökér pora a levelészek, melyok stb. egyéb al-

kalmatlan rovar elűzésére használtatik, mely szert Schultes is többször alkalmazván, azon gondolatra jött, nem lehetne-e általa a növénygyűjteményeket pusztító rovarok lárváit elveszteni. Oly növényeket, melyekben e rovar lárváinak fészkei voltak, említett gyökér porával behintette; minnek következménye lett, hogy ezek, vagy elhagyták fészkeiket, vagy elveszték. Olcsósága még arra is ajánlja e gyökéret, hogy az állati gyűjtemények megóvására is használtassék, midőn azonban időnkint ujól kell belőle elhintoni, kivált az illető rovarok fejlődése idejében. (Gy. H.)

Értesítés.

Az inség enyitése ügyében XIII-dik terjedelmes közlés, — temérdek elfoglaltságom miatt, — el nem készültetvén, a jövő számban fog megjelenni.

Addig is a bizottmány s a szűkölködő ügyefogyattak nevében, a legszivesebb köszönet nyilváníttatik általam t. Schwartz Sámuel és Tamásy Károly uraknak, — mint a néhai Rádli József tömege gondnokainak s végrendelete végrehajtóinak, — azon felebaráti fáradozásukért, melyszerint a nm. m. kir. Helytartótanácsnál, — ennek 77,199 sz. a leirata értelmében, — kieszközölték azt, hogy a nevezett végrendeletben a magyarországi szegények segélyezésére tett alapítvány életbeléptetése Debreczenben kezdessék meg s ennek folytán 1823 frt 25 krnyi kamatösszeg a helybeli ügyefogyottak segélyezésére fordíttathassék.

Kelt Debreczenben 1865. Nov. 25.

Szentgyörgyi Elek m. k. bizottmányi tollvezető.

Nyilvános számadás.

Lonovics-Hollósy Kornélia asszonyság által a zenede alaptőkéje gyarapítására 1863 november 12-kén adott hangversenye jövedelméről.

Bevétel volt 554 frt 20 kr. Fejér Herman külön adománya 5 frt. Összes bevétel 559 frt 20 kr. Többrendű számlával igazolt kiadás s a művésznőnek utazási költsége 152 frt 90 kr., maradt tiszta jövedelem 186 frt 30 kr., mely a művésznő által 15 frt 70 kr. hozzáadásával 200 frtra kiegészítettet.

Debreczen 1863, november 14.

Farkas Ferencz m. k. elnök.

Borsos Ferencz m. k. pénztárnok.

Nyilvános köszönet.

A debreczeni takarékpénztár t. választmánya folyó évi november 21-kén tartott ülésében 500 frtot rendelt a főiskolai szegény szolgatanulók oly módon segélyezésére fordítani, hogy a nevezett összegből 26 és $\frac{1}{4}$ héten keresztül 60 szolgatanulónak hetenkint kétszer félfél kenyér osztassék ki.

Ugyanez alkalommal tek. Táy Gusztáv ügyvéd ur egy szolgatanulónak délfen és este étellel, tek. Hegedűs Károly kereskedő ur pedig — bár maga római kath. vallású — egy másik szolgatanulónak lakással és élelemmel való ellátását kegyeskedtek elvállalni.

Tek. Paksy Imre ügyvéd ur szintén egy szegény szolgatanulót két hónapig volt szives ebéddel ellátni.

Tek. Kain Albert orvos ur két szolgatanulót naponként ebéddel.

Tek. Biró József ur egy szolgatanulót hetenkint kétszer ebéddel s vasorával lát el.

A fentiszolt nemes keblű jöltevőknek, a főiskola s közelebb-ről a szegény szolgatanulók iránt tanusított ezen jótékonyágukért, az illetők nevében hálás köszönetet mond

Debreczen 1865, nov. 25.

a főisk. igazgatóság.

IPAR, GAZDÁSZAT, KERESKEDELEM.

** A dobr. kertészgazdászati ügynökség közvetítő eljárás, közelebb-ről, ismertetőre méltó sikort aratott, mi különösen gazdunkat nem kis mérvben érdekelheti. Néhány nappal ezelőtt, bizonyos termelő két szekér kölest hozván piacunkra, annak köböl 4 frton csak alig kelhetett el, míg ugyanazon időben említett ügynökséghez hasonló minőségű köles küldetvén eladási megbízás mellett, az (200 köböl) köbönként 5 frt 60 krjával árusítottat el.

— Julius és társa pesti nagykereskedők, júniusban 2000 akó magyr bort indítottak utnak Montevideoba és Buenos-Ayresbe. Közlebbi tudósítások szerint rendeltetésük helyére szerencsésen megérkeztek, az ottani borpinezon kitűnőnek találtattak s rögön kapások lettek s a szakértők akép nyilatkoztak, hogy a bordeaux-inak veszélyes versenytársai lehetnek boraink, csak a termelők és szállítók gondoskodjanak, hogy valódi hamisítatlan, tiszta bort küldjenek.

** Dr. Gall és Strelisker Manóknak „Beschreibung des Schwarzschen Dampfpapparats” című munkájában, takarmányhiány pótlására, igen czélszerű tőpszerűt ajánlatik a tejsavas maláta (Milchsauere Maische), mely a palinkamoslékhoz hasonló táperejűnek tartatik. Palinkafőzéssel foglalkozó marhatenyésztőknek ezt is jó tudni jelen takarmányzükségben.

** A kertészgazdászati esernökbe közelebb kiállított termények közül a következők vonják magokra a szemlézők s izelők figyelmét. 1.) Kótajból, Ibrányi Zsigmond úrtól s Mádról Schmitz Sándor úrtól: különféle mádi asszaborok. — 2.) Diószegről Volfart József úrtól: érmelléki borok. — 3.) N. Váradról: Szabó Ferencz úr assz. többféle jóles aszalvány, üntermelte vegyes virághagymák, mandula, zöldség s virágnagvak. — 4.) N. Váradról, Halász József úrtól: tojás-gyümölcsök.

(solanum melongena) felér és sárka, ritka szép példányok. — 5.) Sikuláról, Aczel Péter urtól: valódi sikuli és pogácsalma. — 6.) Ujvárosról, Semsey Andor urtól: hön pamuttermény. — 7.) Debreczenből, Nemes Kálmán urtól: retek-körte és a legszebb nagybányai gesztenye. — 8.) Pátinceza Lajos urtól Putnokról: fán termelt szép paradicsomalma. — 9.) Tömösváry Károlyné asszonytól: krumpli-kása, (mely évről évre szépen fentartható s főzve igen jó eledel.) — 10.) Pap Józsefné asszonytól: ez évben másodszer termelt nyest-alma, egész kosárral. — 11.) Csatáritól: szárított zöldpaszuly, különféle aszalványok és zsiszimentes jó malaga-borsó.

Terménytár.

Debreczen Nov. 27. — Az ezüst árának folytonos emelkedése e hét első felében a gabonának úgy, mint minden terménynek árat fentartotta, melynek következtében e betivásáronkon a gabonárák is valamivel emelkedtek és következőképen fizettek: tiszta buza 4 frt — 4 frt 80 kr. rozs 2 frt 85 — 90 kr. árpa 2 frt 50 — 60 kr. zab (igen kerestett) 4 frt 85 — 90 kr. tengeri 5 frt 35 — 40 kr. vj 5 frt — 3 frt 20 kr. Két nap óta az ezüst 1 1/2 — 2 1/2% - tel leebb szállt és így a hangulat a gabonára nézve is lanyhább lett. (R.)

B. Ujfalu. Nov. 26. — Tiszta buza 4 frt 20 kr. kétszeres 3 frt 80 kr. rozs 5 frt — kr. árpa 2 frt 80 kr. zab 1 frt 80 kr. tengeri 3 frt 20 kr. 1 iteze köleskása 8 kr. paszuly 7 kr. lenese 7 kr. borsó 7 kr. szarvasmarhák középpára darabonként 25 frt. egy mázsa szalonna 56 frt. 1 font nyersfagygyu 26 kr. marhalus 9 kr. egy iteze bor 10 kr. új bor — kr. sör — kr. pálinka 24 kr. zsir — kr. lámpaalaj 40 kr. (D.)

Diószeg. Nov. 25. — Tiszta buza 5 frt 85 kr. kétszeres 2 frt 90 kr. rozs 2 frt 50 kr. árpa — frt — kr. zab 1 frt 70 kr. tengeri 3 frt — kr. 1 font szalonna 56 kr. marhalus 9 kr. sertésborsó — kr.

juhús — kr. 1 iteze zsir 48 kr. ó bor 12 kr. új bor 10 kr. új bor öregesebre 5 frt. ó bor nem kerestetik (K.)

Nagykálló. Nov. 20. Buza 5 frt 80 kr. kétszeres — frt — kr. rozs 2 frt 60 kr. árpa 2 frt — kr. zab 1 frt 80 kr. tengeri 2 frt 20 kr. 1 ül tűzifa 10 frt. 1 mázsa széna 5 frt — kr. 1 font szalonna 42 kr. krumpli 1 kr. marhalus 9 kr. fagygyugyortya 42 kr. buza-liszt 10 kr. szappan 50 kr. buzadara 14 kr. szalma 1 1/2 kr. olaj itezéje 40 kr. borsó 10 kr; lenese 8 kr; köleskása 8 kr. 1 iteze új bor 10 kr. ó bor 20 kr. pálinka 18 kr. 1 font árpadara 10 kr. paszuly itezéje 5 kr; disznózsir 50 kr. (H.)

Székelyhid. Nov. 20 — Tiszta buza 5 frt 60 kr. kétszeres 5 frt — kr. rozs 2 frt 75 kr. árpa — frt — kr. zab — frt — kr. tengeri 2 frt 80 kr. krumpli 1 frt 20 kr. 1 iteze paszuly 8 kr. lenese 8 kr. kása 8 kr. 1 iteze új bor 8 kr. ó szalonna fontja 44 kr. új 56 kr. sertésborsó szalonnás 20 kr. kopaszon 16 kr. marhalus 9 kr. juhús — kr. szappan — kr. gyertya — kr. (N. G.)

Er-Mihályfalva. Nov. 26. Tisztabuza 5 frt 80 kr. kétszeres 5 frt — kr. rozs 2 frt 60 kr. árpa 2 frt 40 kr. zab 1 frt 60 kr. tengeri 2 frt 80 kr. kása itezéje 8 kr. paszuly 7 kr. lenese 7 kr. borsó 7 kr. kolompér vékója 40 kr. sertésborsó fontja 20 kr. marhalus 9 kr. juhús — kr. szalonna 40 kr. olaj 50 kr. zsir itezéje 50 kr. ó bor — kr. új bor — kr. (V.)

Pest. nov. 24. — A mai hetivásáron következők voltak a folyó gabonárák: t. buza legjobb 5 frt. 24 kr. közép 5 frt 14 kr. esekélyebb 5 frt — kr. rozs legjobb 5 frt 52 kr. közép 5 frt 25 kr. esekélyebb 5 frt 20 kr. árpa legjobb 5 frt — kr. közép 2 frt. 80 kr. esekélyebb 2 frt 66 kr. zab legjobb 2 frt 19 kr. közép — frt — kr. esekélyebb 2 frt 17 kr. tengeri legjobb 5 frt 61 kr. közép 5 frt 51 kr. esekélyebb 5 frt 46 kr.

Karczag. Nov. 27. — tiszta buza 4 frt 50 kr. kétszeres 3 frt 60 kr. árpa 3 frt 20 kr. zab 2 frt 10 kr. tengeri 5 frt 50 kr. kása itezéje 05 kr. paszuly 8 kr. borsó 08 kr. lenese 08 kr. szalonnának fontja 42 kr. fagygyugyortya 44 kr. szappan 24 kr. olaj 42 kr. marhalus fontja 10 kr. juhús 8 kr. fehérbor itezéje 14 kr. új bor 10 kr. (Cs.)

Nyiregyháza. Nov. 21. — A gabonamérek ára naponként emelkedik; — a mai napon tartott hetivásáronkon az árkelet következő volt: t. buza 5 frt 80 kr. — 4 frt. kétszeres 5 frt — 5 frt 10 kr. rozs 2 frt 80 — 90 kr. árpa 2 frt 50 — 60 kr. zab 1 frt 70 — 75 kr. tengeri 2 frt 80 — 90 kr. köles 2 frt 70 — 75 kr. kása 4 frt 50 — 70 kr. paszuly 4 frt 50 — 60 kr. (K. B.)

Margitta. Nov. 20 — T. buza 5 frt 10 kr. kétszeres 2 frt 80 kr. rozs 2 frt 50 kr. árpa 2 frt 40 kr. zab 1 frt 60 kr. tengeri 2 frt 50 kr. kása 6 frt 40 kr. paszuly 4 frt 80 kr. lenese 5 frt 80 kr. krumpli 1 frt 50 kr. ó bor, öregesebrével 8 frt. új bor 5 frt. 1 iteze disznózsir 50 kr. sör 10 kr. pálinka 20 kr. sertésborsó fontja 16 kr. marhalus 9 kr. szalonna 56 kr. szappan 52 kr. fagygyugyortya 44 kr. keményfa öle 7 frt. ágfa 5 frt. széna 10 fontos részletben 25 kr. szalma 10 kr. középtestű ökr 50 frt. tehén 25 frt. (H.)

Tokaj. Nov. 27. Tisztabuza 5 frt 80 kr. kétszeres 5 frt 60 kr. rozs 2 frt 90 kr. árpa 2 frt 50 kr. zab 2 frt — kr. tengeri 2 frt. 50 kr. kolompér — frt 80 kr. 1 mázsa liszt 0. számu 15 frt. — kr. — sz. — frt. — kr. kenyérliszt — frt. — krt széna 5 frt 50 kr. szalma — frt. zsir 48 kr. 1 font szalonna 40 kr. marhalus 12 kr. borjuhús — kr. 1 ül bikfa 8 frt — kr. (Z.)

Bécsi börze árfolyama.

November		23.	24.	25.	26.	27.
5%-es Metalliques	100 frt.	73.25	74.40	75.—	75.—	74.40
5%-es nemzeti kölesön	100 frt.	79.90	80.80	81.25	81.30	81.15
1860 sors. kölesön	100 frt.	90.95	92. 5.	92.25	92.95	91.70
Hitelintézet részvényei		177.90	179.50	179.20	180.—	178.10
Bankrészvények		781.—	786.—	789.—	793.—	787.—
Londoni váltók		122.90	121.50	121.—	119.40	120.75
Ezüst	100 frt.	123.50	122.75	122.—	120.—	120.50
Arany	1 db.	5.91	5.84	5.82	5.75	5.78

MEMORANDUM

a tisztavideki vaspályán, 1863-dik és December 1-től kezdve érvényes az 186 3/4 -dik tárlhatvakra.

I. Kassa és Nagyvárad felé.		III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé.	
Bécs ind.	8 óra — perc este	Kassa ind.	5 óra — perc reg.
Pest "	6 " 25 " reg.	Forró-Encs . . . "	6 " 23 " "
Czegléd "	9 " 27 " "	Miskolcz "	7 " 25 " "
Szolnok "	10 " 27 " "	Tokaj "	9 " 35 " "
Püsp.-Ladány . . . "	1 " 26 " délu.	Debreczen "	12 " 12 " délu.
Debreczen "	3 " " " "	Püsp.-Ladány . . . "	1 " 45 " "
Tokaj "	5 " 25 " "	Szolnok "	4 " 44 " "
Miskolcz "	7 " 29 " este	Czegléd erk.	5 " 41 " este
Forró-Encs "	8 " 50 " "	Pest "	8 " 37 " "
Kassa erk.	10 " 34 " "	Bécs "	6 " — " reg.
Püsp.-Ladány ind.	1 " 58 " délu.	Nagyvárad ind.	10 " 6 " délu.
B.-Ujfalu "	3 " 13 " "	B.-Ujfalu "	11 " 34 " "
Nagyvárad erk.	4 " 38 " "	Püsp.-Ladány erk.	12 " 48 " délu.
		Czegléd "	5 " 41 " "

II. Arad felé.		IV. Aradról Pest és Bécs felé.	
Bécs ind.	9 óra — perc este	Arad ind.	9 óra 30 perc délu.
Pest "	6 " 25 " reg.	Csaba "	12 " 6 " "
Czegléd "	9 " 47 " "	Mező-Tur "	2 " 32 " délu.
Szolnok "	11 " 19 " "	Szolnok "	4 " 22 " "
Mező-Tur "	12 " 51 " délu.	Czegléd erk.	5 " 33 " "
Csaba "	3 " 21 " "	Pest "	8 " 37 " este
Arad erk.	5 " 27 " "	Bécs "	6 " — " reg.

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron ki-függesztett részletes menetrendnek van kimutatva.
A debreceni vásárok alatt Czegléd és Debreczen között, a es. kir. szab. osztrák állomány-vasúttársaság vonatához csatlakoztatva, a személyvonatok mindkét irányban naponta kétszer fognak közlekedni; mielő részletes tájékoztató számjegyben közlése fog történni.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik menetrendje:

Arad — Széchenyi	indulás Aradról naponta este 7 órakor.
Nagyvárad — Kolozsvár	(Az utolsó felvétele mindenkor 12 órakor.) indulás Nagyváradról naponta este 6 1/2 órakor.
Nyiregyháza — Szatmárnémeti	indulás Nyiregyházáról vasárnap, szerdán, pénteken este 6 órakor.
Nyiregyháza — Beregszász	indulás Nyiregyházáról hétfőn, szerdán és szombaton reggel 2 órakor.
Nyiregyháza — Nagylengyel	indulás Nyiregyházáról naponta reggel 7 órakor.
Tokaj — S. A. Ujfeh.	indulás Tokajból naponta reggel 7 órakor.
Kassa — Lőrinc	indulás Kásáról naponta reggel 7 órakor.
Kassa — Przemysl	indulás Kásáról naponta reggel 12 órakor.
Kassa — Szigeth	indulás Kásáról naponta reggel 12 órakor.
Kassa — Munkács	indulás Kásáról naponta reggel 12 órakor.

HIRDETMÉNYEK.

A lább írt tisztelettel tudatja a n. é közönséggel, hogy a téli és tavaszi idényre megkívántatott kelmeikkel férfitruhát a legelső gyárban dusan s a legnagyobb választékkal ellátván, képes mindentelje férfi-öltözetet a legutányosb áron kiszolgáltatni.
Egyszermind egy jónevelésű ifjut rak-tárba a mesterség megtanulására elfogad.
Ugyazintán alább írt számu házánál több rendbeli pince és nagy magtárak kiadó.
Boda János
Férfitruhákszövő
Lakása: pince- és teleküzteza szeglet
sujátház 2155. szám alatt.

Nyilvános köszönet.
Mintán a csak nemrégén a kir. szabadalmazott **első osztrák biztosító társulatnál** biztosított házam mult hó 22-ik napján a lángok martalékává lön és mintán már a folyó hó első napjaiban az egész biztosított összeget minden legkisebb levonás nélkül a nevezett biztosító-társulat debreczeni fiügynöke **Strelisker Manó** ur által kétszépénben nekem kifizettetett: kedves és szent kötelességemnek ismerem ezen tényt a legforróbb köszönetem nyilvánítása mellett köztudomásra juttatni, és ezen ritka pontosságú társulatot mindenkinek a maga saját érdekében a legmelegebben ajánlani.
Kelt Kaba 1865. november.
Köhn Abrahám.

Liszt és dara
a kertészgazdászati esarnokban (Veszprémi-ház piacuzeta) kis részben is oly tányos áron kapható, mint a helybeli gőzmalomraktárban nagyban.

tk. Árverési hirdetmény.
Sz. kir. Debreczen város törvényesze mint telek-könyvi hatóság részéről közhírré tetetik, hogy margita pusztai lakos Pap Lajos annak Debreczenben Piacuzetán 5662 szám alatt levő s 184 [] ül belső telkével együtt 2800 olitra becsült háza folyó évi december 21 s szükségsetében jövő 1864. évi január 21-ken d. u. 2 órakor a helyszínen tartandó bírói árverésen el fog adatni.
Az árverési feltételek a városi telekkönyvi hivatalban megtekintethetnek.
Kelt Debreczenben a városi törvényesze telek-könyvi tanácsának 1865 okt. 16-án tartott üléschál.
2-5

Árverési hirdetés.
Végrendelet hátrahagyásával elhalt néhai Kulesár Bálint hagyatékához tartozó vagyonzat 2551. számu, 1005 o. é. fétra becsült ház s külső földje s folyó 1865 évi deczemberhó 21-ik napján d. u. 2 órakor, szükségsetében pedig a jövő 1864 évi január hó 25-ik napján ugyanezen d. u. 2 órakor; továbbá a Kösűszegben levő 7 nyilas megörökített tanyaföld a rajta levő épületekkel s kőszeltekkel, melyek együtt 2590 o. é. fétra vannak becsülve s folyó évi deczemberhó 22-én d. e. 11 órakor s szükségsetében 1864 január 26-án szinte d. e. 11 órakor a helyszínen tartandó közönséges árverés után az alóírtul megtekinthető feltételek szerint a legtöbbet igé-
rőknek el fognak adatni.
Kelt Debreczenben 1865. nov. 10.
Bacsay István
kiküldött tszéki tanácsnok.

U sapóútezen 320 sz. a. húzmal 3 hűromfiókos hombár s egy bűris utazó-kocsi eladó.

71dik ÁRJEGYZÉK
az „István” gőzhengormalom gyártmányairól
(Debreczenben költségmentesen, házszépűfortés mellett, osztrák értékekben katelezettség nélkül.)

A. osztali dara nagy szemű	14 frt.	20 frt
B. osztályú apró	14 " "	20 " "
C. osztályú közepes	12 " "	18 " "
0. osztályú	13 " "	19 " "
1. osztályú	11 " "	17 " "
2. osztályú	10 " "	16 " "
3. osztályú	9 " "	15 " "
4. osztályú	8 " "	14 " "
5. osztályú	7 " "	13 " "
6. osztályú	6 " "	12 " "
7. osztályú	5 " "	11 " "
8. osztályú	4 " "	10 " "
9. osztályú	3 " "	9 " "
10. osztályú	2 " "	8 " "
11. osztályú	1 " "	7 " "
12. osztályú	0 " "	6 " "

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő.
E betéti azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvettől számított legfeljebb 3 hó alatt, liba nélkül, bérmentesen visszazsallítja.
Debreczen 1863. Okt. 16.

Porosz kir. kerületi főorvos
Dr. KOCH jegesztett növényezukorkái
Valódi minőségben, eredeti dobozokban 70 és 35 ujkráczáért kaphatók:
E legkiválóbban alkalmas fő- és virágnedvekből s részben a legisztabb ezukor-kristályul állapotodottságon hozott **Dr. Koch-féle növényezukorkák** — mint a legismertebb véleményezések bizonyítják — **enyhítő s izgalomcsillapító** hatást eszközölnek; köhögés, rekedtség, toroklántalmak és elnyálkásodásoknál stb. s az azokban létező növényi nedvek és édes anyagok legkiválóbb tartalma által sikeres hatásnak, a beszélőszerv tisztaságát s nyulékony-ságának fűntartására a legmeglepőbb eredménnyel idézik elő. Nem csupán e valóban jótékony s a játságuknál fogva **különböznek** igen előnyösen a gyakran igen meghesért mell-thealoponykékktől (Pâte pectorale), de főleg abban tünnék ki jelességük által **Dr. Koch növényezukorkái**, hogy azokat az emésztési szervek könnyen megbírják s a huzamosb használat után is, semmi gyomorlájádat, sem savat, vagy nyálkásságot nem okoznak.
Dr. KOCH növényezukorkái hosszukos dobozokban pakolták, melyeknek **barna** írással nyomott **fehér** ezimlapjai **az alább álló pecsétet és írást** viselik.
Debreczenre nézve egyedüli raklárak: **Rothschneck Károly** gyógyszer. és **Gerebly és Hannig** fűszerkereskedésében (Szűchenyúteza szegletén).

Dr. Aug. Willh. Koch
Pharm. App. Köln